

POLIVALENȚA RESURSELOR INFORMAȚIONALE ALE BIBLIOTECII
UNIVERSITARE CU SPRIJINUL DONAȚIILOR

THE VERSATILITY OF THE INFORMATION RESOURCES OF
UNIVERSITY LIBRARY WITH THE SUPPORT OF DONATIONS

Lina MIHALUȚA¹ [ORCID: 0000-0001-5833-3690]

Lilia UCRAINETȚ² [ORCID: 0000-0003-2547-0423]

Abstract: *This study presents one of the methods of acquisition of informational resources in the USARB Scientific Library - acquisition by donation. The donors who contributed to increasing the prestige of the university library collections, through valuable donations of books, technical equipment and furniture are mentioned... The donations offered to the library are also highlighted, which have become a useful scientific and informational support for academic staff, master's students, USARB students.*

Keywords: *USARB Scientific Library, donations, libraries, collections, individual donors*

Colecțiile unei biblioteci constituie temelia funcționării ei, fără aceasta bibliotecă ca instituție socială, nu poate să existe. Conținutul cantitativ și calitativ al colecțiilor, gradul lor de conformare la nevoile comunităților deservite determină nivelul resurselor și serviciilor oferite. Resursele informaționale (RI) ale bibliotecii reprezintă un sistem ordonat - parte organică integrală și iminentă a instituției infodocumentare.

Dezvoltarea resurselor informaționale bibliotecare, fiind un proces continuu, nu se poate opri atâta timp cât există însăși bibliotecă. Constituirea și dezvoltarea RI constituie una din cele mai importante activități bibliotecare direct proporționale cu creșterea și diversificarea lor pe diverse suporturi informaționale.

Asigurarea bibliotecilor cu documente pe orice suport, astăzi, se află într-o stare critică, fiind condiționată de prețurile înalte ale cărților, costul abonamentelor la publicațiile periodice și bazele de date, alocațiile bugetare austere, dificultatea transportării de către furnizori.

Una din sursele constante de achiziții a RI, în majoritatea bibliotecilor de orice tip, au rămas să fie donațiile. Donațiile au devenit o tradiție inițiată cu mulți ani în urmă. În Evul Mediu se credea că o persoană, care dăruiește o carte unei mănăstiri, își asigură mântuirea sufletului, își găsește o nișă în memoria urmașilor, transmite informațiile despre sine celor care vor folosi acest valoros cadou.

---

¹ Directoare, Biblioteca Științifică a USARB, aculina12@mail.ru

² Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, liliaucrainet@gmail.com

Astăzi, există păreri diferite cu privire la donații, unii recunosc ca este o sursă profitabilă de colectare, alții susțin că completarea RI în urma recepționării diverse și nesistematice dăunează dezvoltării colecțiilor calitative ale bibliotecii. Considerăm, însă, că valoarea principală a donațiilor constă în acoperirea unor lacune create în acest dificil proces de evoluție a colecțiilor, în sporirea numărului de titluri și exemplare, atât de necesar într-o bibliotecă de învățământ.

O donație poate fi o publicație tipărită sau un document pe orice suport de informare. Donația presupune transferul gratuit de documente bibliotecii de către o persoană privată (grup de persoane), profesori, autori, editori, instituții, organizații științifice și publice, ambasade, agenții, fundații, asociații, biblioteci, universități. Preocuparea pentru transferul cunoștințelor al fiecărui donator contează foarte mult pentru consumatorii de informații contemporani, cât și pentru generațiile viitoare!

Practica de lucru cu resursele informaționale, donate de către donatorii Bibliotecii Științifice a USARB, oferă motiv pentru a afirma că această formă de completare și-a demonstrat eficiența și relevanța în timp. Donațiile acopereau, întotdeauna, segmentul retrospectiv în completare, atât în formatul print, cât și cel electronic, aduceau obiecte rare și unicate.

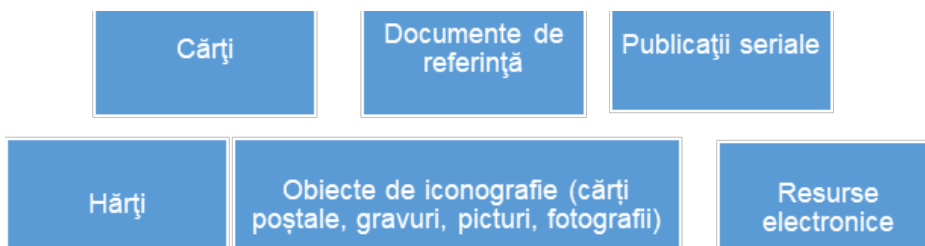
Structura enciclopedică a colecției Bibliotecii Științifice a USARB, fiind într-o permanentă schimbare și înnoire, este mereu în vizorul utilizatorilor de toate nivelurile: studenți, masteranzi, cadre didactice, cercetători, asigurând procesul de instruire și studiu științific în corespundere cu cerințele complexe ale timpurilor.

Potrivit *Legii cu privire la Bibliotecă, nr. 160 din 20.07.2017, Capitolul 5 Patrimoniul de bibliotecă, Articolul 30 (2) Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă: Colecțiile de bibliotecă se constituie și se dezvoltă prin achiziționare, abonare, transfer, schimb interbibliotecar național și internațional, precum și prin donații, depozit legal și digitizare.*

Rapoartele anuale ale BȘ USARB denotă prevalarea achizițiilor din donații la științele tehnice, literatură, istorie, dar și din alte domenii.

Patrimoniul instituțional se completează, pe această cale, ținând cont de următoarele criterii:

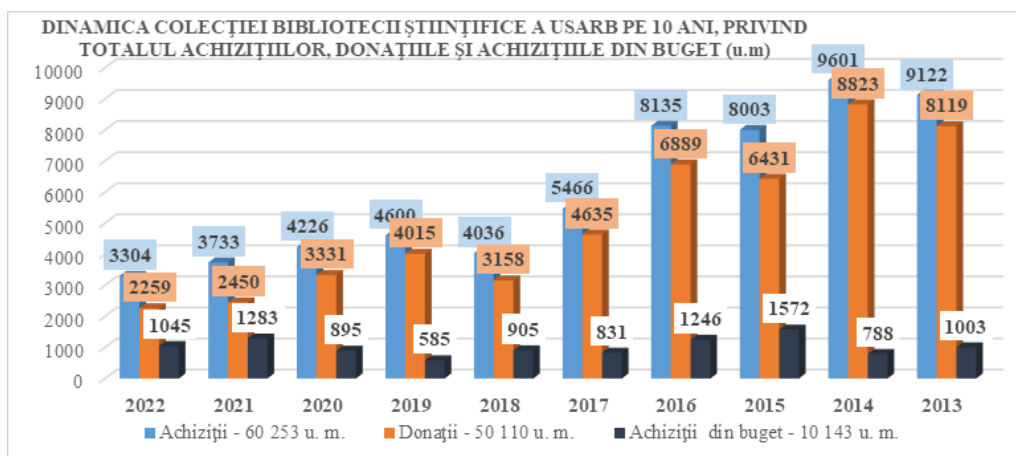
- conținutul și utilitatea documentului*
- valoarea informațională și de patrimoniu*
- valoarea documentului în raport cu profilul Universității și cerințele utilizatorilor*

Formate din unitățile cu titlul de donație:

Rapoartele textuale și statistice conțin date detaliate despre toate achizițiile, inclusiv donațiile. În acest context, ne-am propus să cercetăm dinamica donațiilor (2012-2022).

În această perioadă, au fost achiziționate în total 60 253 u. m., în valoare de 5 460 680,81 lei, donațiile reprezentând 83% (50 110 u. m.), comparativ cu 17% (10 143 u. m.) ale achizițiilor prin cumpărare. Donațiile ocupă un loc semnificativ în dezvoltarea RI ale bibliotecii universitare bălțene.

Totalul achizițiilor de documente, Achizițiile prin donații, Achizițiile prin cumpărare și valoarea acestora în decursul a 10 ani

Istoria dezvoltării colecției BȘ USARB conține multe fapte și evenimente memorabile. Începutul anilor '90 a adus o multitudine de provocări în condiția schimbărilor sociale - trecerea instruirii în limba română, grafia latină, modificarea programelor de instruire, lipsa publicațiilor didactice și științifice în limba română, modificarea Politicii de achiziții a RI, căutarea noilor surse de achiziții, informatizarea proceselor bibliotecare, modernizarea tehnologiilor ș.a.

Anterior, informațiile despre numărul documentelor donate și donatori erau trecute într-un registru de evidență de către bibliotecarii Serviciului Dezvoltarea colecțiilor, apoi informația era integrată în Rapoartele anuale. Odată cu creșterea fluxului de informații și cerințele timpului, evidența și promovarea acestor informații a fost modificată. Din 2010, tot ce se referă la Donații și Donatori a început să fie plasat pe pagina web a BȘ USARB.

Cu timpul, prezentarea acestor date a fost schimbată. În prezent, la finele fiecărei luni informațiile despre donații (scanarea copertilor, descrierea bibliografică, adnotarea) sunt plasate pe pagina web a Bibliotecii Științifice <http://libruniv.usarb.md>.

Accesând Rubrica **RESURSE – Donatori** se poate vizualiza informația despre donatorii care au favorizat calea resurselor informaționale spre colecțiile bibliotecii. La finele fiecărui an, pe pagina web a bibliotecii, sunt afișate date despre

donatori, numărul donațiilor și valoarea financiară a donațiilor.

O contribuție extrem de importantă o aduc profesorii universitari, care oferă nu doar cursurile elaborate, monografiile și alte lucrări de autor dar și cărți, publicații seriale cumpărate din cont propriu, fapt pentru care BȘ USARB le este recunoscătoare, în numele miilor de utilizatori care beneficiază de oportunitatea informării și documentării în condiții confortabile. Geografia donatorilor este vastă: Republica Moldova, România, Germania, Franța, Elveția, Polonia, Rusia, Lituania, SUA, Japonia, China ș.a.

Un rol important în completarea colecției îl au asociațiile, instituțiile, bibliotecile, fundațiile, ambasadale: Ambasada Spaniei în București, România, Ambasada Lituaniei în Republica Moldova, Ambasada Chinei în Republica Moldova, Ambasada Germaniei în Republica Moldova, Asociația ASTRA, Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” Iași, Asociația Obștească „Somato”, Fundația Soros - Moldova (FSM), Academia de Științe a Republicii Moldova, ONU în Republica Moldova, Centrul Documentare și Informare al Uniunii Europene (EUI), Centrul Internațional de colaborare și dezvoltare, Episcopia de Bălți, Mitropolia Basarabiei, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Institutul Goethe București etc.

O contribuție esențială a avut-o colaborarea Bibliotecii Științifice a USARB cu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina Filiala „C. Negri” (Galați, România), secretar inginerul Radu Moțoc, Membrul de Onoare al Senatului USARB. Parteneriatul a început, în anul 1992, cu un scop bine definit: de a contribui la creșterea colecției de literatură în limba română. Astfel, fondul de carte în limba română s-a dezvoltat îmbogățindu-se cu unicate, cu publicații de valoare deosebită, care au restructurat colecțiile în limba română și în limbile străine. Donațiile primite de la Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” (Galați, România) constituie aproximativ 30 643 u. m. în valoare de circa 1,5 milioane de lei.

Menționăm, aportul considerabil al domnului Radu Moțoc, care a donat bibliotecii 1 238 u.m. în valoare de 647 098,00 lei.din colecția personală.

Un suport informațional și științific important îl reprezintă donațiile persoanelor particulare. Oamenii pleacă, cărțile rămân. Astfel, colecțiile particulare ale unor personalități (doctori în științe agricole, arhitecți, ingineri, profesori, avocați, dramaturgi, specialiști în calculatoare, politicieni, compozitori, doctori, conferențieri universitari, scriitori, absolvenți ai USARB, folcloriști, academicieni, preoți, savanți, etc.) au devenit proprietatea BȘ a USARB, fiind completate compartimentele de istorie, educație, politică, literatură, muzică, religie, arhitectură, geografie, etc. cu documente în limbile română, rusă, engleză, franceză, chineză, maghiară ș.a.

Datorită numărului impresionant și importanței publicațiilor donate, în BȘ a USARB au fost create 12 colecții particulare ale următoarelor personalități:

Colecția „Radu Moțoc ”(1 238 u.m. - 647 098,00 lei)

Colecția „Iulius Popa” (573 u.m. – 19 476,64 lei)

Colecția „Ioan Călin Dimitriu” (396 u.m. - 8 650,75 lei)
Colecția „Mircea Druc” (273 u.m. - 6 331,00 lei)
Colecția „Leonid Gheorghian” (289 u.m. - 9 569,50 lei)
Colecția „Pavel Proca” (527 u.m. - 9 999,70 lei)
Colecția „Daniela Giful” (136 u.m. - 6 644,70 lei)
Colecția „Nicolae Varnay”, prin intermediul Dr-arhitect Al. Budișteanu -
(709 u.m. - 48 614,00 lei)
Colecția „Mircea Filip” (1 536 u.m. - 52 925,00 lei.)
Colecția „Nicorici Ion Vasile” (907 u.m. - 182 588,85 lei)
Colecția „Dan Geogre Dimitrescu” (2 951 u.m. - 138 911,00 lei)
Colecția „Mircea Ioniță” (515 u.m. - 19 602,00 lei)

Un exemplu relevant în acest sens sunt donațiile profesorului Facultății de Limbi Străine Mircea Ioniță, care au devenit indispensabile procesului educațional. Au fost primite în total 515 de exemplare de cărți (dicționare, manuale, materiale didactice) privind predarea limbii franceze în valoare de 19 602, 00 lei.

Aceste donații mai relevă și latura culturală a bibliotecii, unele dintre ele reprezentând un instrument puternic pentru dezvoltarea personală și profesională, pentru educație, pentru înțelegerea și aprecierea culturii și tradițiilor altor națiuni și societăți, pentru îmbunătățirea anumitor abilități și dezvoltarea unor relații. Documentele din colecțiile particulare sunt diverse, valoroase și prin faptul că au fost editate la edituri prestigioase, precum: Polirom, Humanitas, Prut Internațional, Museum, Meridiane, Cartea Românească, Minerva, Univers și poartă amprenta timpului.

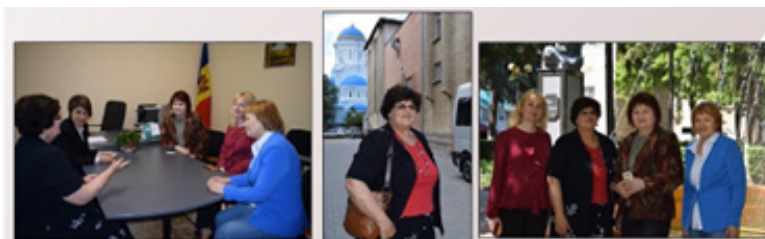
Pe lângă colecțiile particulare ale BȘ a USARB, o valoare inestimabilă o deține Colecția de documente rare, care include peste 8 000 u. m. în 14 limbi. În această colecție se regăsesc cărți, publicații seriale, muzică tipărită, documente grafice care datează din secolul al XVIII-lea până în prezent. Publicațiile ilustrează evenimente, date remarcabile, prezintă civilizația și cultura din diverse epoci, țări, locuri, momente legate de personalități notorii.

Cea mai veche tipăritură existentă în colecția noastră este, *Sfântă și Dumnezeiască Evanghelie*. Iași : [S.n], 1761. – 396 p. Cuprinde cele 4 Evanghelii după: Ioan, Matei, Luca și Marcu, relatează despre viața, învățătura, patimile, răstignirea și învierea lui Iisus Hristos. Gravurile lucrării sunt executate cu o deosebită măiestrie, în stil realist, efectele de umbră și lumină fiind realizate prin hașură. Titlul este încadrat de o impresionantă poartă, care cuprinde în ea o adevărată teologie a Evangheliei. Pe paginile lucrării sunt gravuri, imagini, simboluri, însemnări manuscrise cu informații privind posesorii lucrării. Coperta din carton îmbrăcată în catifea bordo. Starea de conservare este mediocră, uzură funcțională, cu amprente ale timpului. (Donație de la preotul Vasile Secieru).

O altă lucrare, nu mai puțin valoroasă, este Donația de la Catedrala „Sfinții Constantin și Elena” din Bălți : Казания [Cazania] : [Predici, cuvinte de învățătură la duminici și sărbători : Vasile cel Mare Grigorie Bogoslovu, Ioan Gură de Aur, Ioan Damaschin...]. – [S. l. : S. n.], 1790. – 1730 p. O carte bisericească destinată cultului ortodox, scrisă în limba slavonă veche, care cuprinde cântările fiecărei zile din săptămână, predici bisericești, în care sunt explicate pasaje din Noul Testament la duminici și la marile sărbători. Coperta este din lemn acoperită cu piele și ornamente imprimate, încheietorile fiind metalice.

Datorită parteneriatului bilateral dintre Republica Moldova și Carolina de Nord, SUA, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți a beneficiat de o donație de carte în limba engleză pe diverse domenii: literatură, psihologie, sociologie, matematică, chimie, istorie, ecologie, horticultură, etc. și echipament de bibliotecă. Colecția include 524 documente în valoare de 88 888,00 lei.

Odată cu apariția necesității de a promova, în continuare, cartea și lectura, la 14 februarie 2012, s-a desfășurat, pentru prima dată, evenimentul dedicat Cărții

- Ziua Internațională a Donației de Carte. Acest eveniment se sărbătorește în întreaga lume, la propunerea doamnei Emmy Broadmoor, inițiatoarea unui site pentru copii din Statele Unite ale Americii - Ziua internațională a donației de carte, o inițiativă de voluntariat care vizează creșterea accesului copiilor la carte și a entuziasmului pentru lectură.

Marea Britanie a fost țara care a dat start acestui eveniment în 2012, după ce s-a simțit o lipsă acută de cărți la copii din zonele defavorizate. Obiceiul de a dărui cărți a făcut înconjurul lumii. Acum este sărbătorită în peste 44 de țări.

Biblioteca Științifică a USARB, la fel, s-a raliat acestei tradiții și promovează diverse manifestări culturale dedicate cărții și lecturii: Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, întâlniri cu scriitori, dramaturgi, publiciști, Sunt organizate mese rotunde, conferințe științifice, traininguri, sinteze bibliografice, manifestări culturale promovate în cadrul Clubului Cărții și „Zig-Zag Café”, nocturna bibliotecilor ș.a. Cărțile sunt prezentate în expozițiile de noi achiziții, numele donatorilor fiind reflectate în catalogul electronic și pe pagina web.

Menționăm, o dată în plus, că donațiile reprezintă o sursă importantă de extindere și diversificare a colecțiilor BȘ a USARB.

De fiecare dată, bibliotecarii exprimă recunoștința donatorilor prin mesaje de grațitudine / confirmare a contribuțiilor Dumnealor la educarea și formarea profesională a generațiilor tinere.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 2013-2022*. Balti, [2014-2023].
2. CRISTIAN, Elena. *Dezvoltarea colecțiilor prin diverse surse de completare* [online]. Disponibil: <http://www.libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html> [accesat 29 septembrie 2023].
3. *February 14 - International Book Donation Day* [online]. Disponibil: <https://science.gov.az/en/news/open/12190> [accesat 28 septembrie 2023].
4. HARCONIȚA, Elena. *Danii de cărți în 2 decenii de colaborare cu asociația culturală pro - basarabia și bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați* [online]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1100/6/Harconita_coloquia.pdf [accesat 13 septembrie 2023].
5. LÎȘÎI, Ala. *Colecțiile particulare – parte componentă a patrimoniului universității bălțene* [online]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/bibliouniv_rev/articole/2014-2/lisii-colectii_particulare.PDF [accesat 9 septembrie 2023].
6. PLĂCINTĂ, Tatiana. *Donații și achiziții de carte intrate în colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale* [online] [accesat 13 septembrie 2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/18_28_Donatii%20si%20achizitiile%20de%20carte%20intrate%20in%20colectiile%20speciale%20ale%20Bibliotecii%20Nationale.pdf [accesat 13 septembrie 2023].